

Rutekart nordøst for Rondane.

EN SKOLETUR I 1868

Av Kristen Aspaas.

De eldste skoleturer vi hører om her i byen, er vel botaniseringsturene for de øverste klassene ved Trondhjems Borgerlige Realskole. De begynte først i 1860-årene, og gikk til Frosta (kfr. Trondhjems Borgerlige Realskoles Historie s. 252). I midten av 1860-årene fikk elevene ved Katedralskolen sin første skoletur, det var til Vassfjellet (kfr. Trondheim Katedralskoles Historie s. 361). I Trondhjems Stiftsavis for søndag 6. september 1868 har jeg funnet et referat om en skoletur for elevene ved Trondhjems Almueskoles Betalingskole. Den gikk til Steinkjer. Dette er visstnok den første organiserte tur for folkeskolebarn her i byen, så det er i år et 90-års jubileum.

En liten orientering om denne skolen er nok på sin plass. Betalingskolen var i årene 1866—92 en høyere — vi kan kanskje si finere — avdeling av almueskolen. Det var også en god skole, en kan gjerne kalle den er borgerskole. Leder av turen var Betalingskolens førstelærer Peder Vangen, en mann som nøytt stor anseelse som lærer. Det er sikkert han som har skrevet denne beretningen

i Stiftsavisen, den er usignert. Som man vil se, holdt man streng disiplin, og flere av foreldrene var med. Etter tidens skikk holdt prest og lærer flere belærende foredrag for barna. For at en skal kunne verdsette elevenes marsjprestasjon, så er en fjerding $\frac{1}{4}$ gammel norsk mil = 2823,68 m. Etter disse innledende bemerkninger vil jeg da gi ordet til Trondheim folkeskoles første turleder Peder Vangen, skoleholderen som dyppet sin nye stålpen og skrev til byens opposisjonsorgan Stiftsavisen:

«Den offentlige Betalingskoles Elever foretog i Thorsdags sammen med sine Lærere og en stor del af Forældrene en Udflugt, der var i en ganske særegen Grad vellykket og tilfredsstillende for alle Deltagerne. Kl. 2 Eftermiddag togede man, de 200 Gutter under militær Kommando, med Musik i Spidsen ned til Bratørkaien, hvor Dampskibet Kong Oskar laa og ventede. Turen gjaldt nemlig Stenkjær. Begunstiget af det ypperligste Veir drog man indover Fjorden. Gutterne Afsang trestemmige Sange, og Alt var lutter Jubel og Glæde. Klokken 5 var man ved Eggebogen, hvor allerede en Mængde af Stenkjærs Indvaanere laa og ventede i Baade. For imidlertid at indgaa den besværlige Udsjibning med disse — det var Fjære Sø, og man kunde ikke gaa op i Elven — lagde man til Land længer i Vest ved en Kai, hvorfra man marscherede ind til Stenkjær, gennem Byens Gader og ind paa Exercerpladsen, hvor man gjorde Holdt. Imidlertid var Toget ved den talrige Tilstrømning blevet anseeligt; Stenkjærs gjæstfrie Indvaanere længtes efter at byde sine Gjæster Velkommen og kappedes om at indbyde dem til sine Huse. Efterat man havde moret sig paa forskjellige Maader, deriblandt ved at sætte op nogle Fyrværkeripiecer, som Gutterne havde bragt med, skiltes man ad for den Aften, idet man enedes om at møde den næste Morgen Kl. $7\frac{1}{2}$ paa Torvet ved Kirken, for derfra at foretage en Udflugt til det $1\frac{1}{2}$ Fjerding fra Stenkjær liggende By Brug. Allerede Kl. 6 om Morgenen saa man imidlertid Byens Borgere spadsere omkring med sine smaa Gjæster, af hvis inderlig fornøiede Ansigter man kunde læse, at de nød en i Sandhed faderlig Behandling hos sine Værter. Efterat Gutterne havde afsunget et Par trestemmige Sange, satte man sig altsaa i Marsch Kl. 8, uagtet eViret ikke var det

gunstigste. Paa By var imidlertid Herskabet ikke hjemme; men man fikk dog Anledning til at se den prægtige Park og Have og hvad andet Seværdigt der er paa Gaarden. Derpaa drom man $\frac{1}{2}$ Fjerding tilfjelds, til Sæteren. Efterat man havde nydt den prægtige Udsigt og forfrisket sig med nysilet Mælk, der rigeligen uddeltes, tog man fat paa Tilbageveien og naaede Stenkjær Kl. 12 Middag. Nu tog man Afsked med Værterne; Skræpperne kom atter paa, og man samledes, den Gang ikke ved, men i Kirken, som snart var aldeles fuld, idet ogsaa en stor Del af Byens Indvaanere indfant sig. Efterat man havde afsunget et Par Salmever, traadte Pastor Laache frem i Kordøren og talte nogle i høi Grad gribende og kjærlige Ord, der var specielt henvendte til Børnene. Udenfor Kirken takkede Skolelærer Vangen for den gjæstfrie Modtagelse, man havde nydt, og udbragte et Leve for Stenkjær, hvilket besvaredes med livlige og kraftige Hurraraab af de Smaa. Paa Turen til Dampskibet marscherede man, fremdeles fulgt af Byens Folk, op om Egge og saa paa de derværende Thingkredse og Holmgangskredse. Her holdt Skolelærer Vangen en Tale til Børnene; senere talte redakt. Andersen og Skolelærer Qvam fra Stenkjær. Den sidste takkede i Byens Navn for det kjære Besøg. Klokken 5 var man endelig ombord paa Dampskibet; som lagde fra Land under Musik, Kanon-salut og rungende Hurraraab fra begge Sider. — Hjemturen var om muligt endnu smukkere end Udreisen. Deltagerne var alle i den livligste Stemning; den ene Sang afløste den anden, og Raketterne, der fra Tid til anden sattes op, toge sig prægtigt ud i den stille Aften. O gda endelig Maanen stod op og kastede sit dæmrende Lys over den blanke Fjord, over det smukke Skib og over alle de glade Ansigter, da var Alle enige om, at saa skjøn en Aften havde de ikke seet, og at Stenkjærsturen længe vil komme til at staa so met kjært og smukt Minde for dem.»